

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

W ekspedycji miesięcznie	2 600 000 mk.
Z odnośnikiem miesięcznie	3 000 000 mk.
W agencjach miesięcznie	3 000 000 mk.
Przez pocztę już z odnośnikiem	3 166 400 mk.

Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesłanką w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201.082.
Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice.
Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice.
Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 33

Główny redaktor: Dionizy Kowalski.

Chojnice, wtorek 13 maja 1924 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na stronie 6-lam od wiersza piątą lub jego miejsce 100000 mk.—Rekl. za tekst wiersz 3-lam. 200000 mk.—Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Mamy od kilku lat tak zwany Związek Obrony Kresów Zachodnich, którego zadanie i cele wskazuje jego firma. Ale z tym Związkiem idzie nam podobnie, jak z naszym życiem partyjnym, to jest obraca on się na „programie”, ale niema w sobie praktycznego życia. A ten program polega na wygłaszaniu od czasu do czasu pięknej mowy o zadaniach tego Związku — i organizacja spoczywa nadal błogim snem, bo chociaż każdy z organizatorów wie o tem, że tego za mało, nie wie poprostu, co dalej robić. Ustami zjada się codziennie kilku Niemców i żydów, w praktycznym życiu jest przeciwnie, — bo nie my żydów i Niemców, ale oni nas coraz lepiej objadają — mimo Związku Obrony Kresów Zachodnich. I właśnie te gazety, które jak najwięcej o potrzebie egzystencji tego Związku Obrony Kresów Zachodnich piszą, równocześnie biją na alarm przed coraz większym napływem i niebezpieczeństwem żydowskim.

A więc musi być z naszym Związkiem Obrony Kresów Zachodnich coś nie w porządku. Oczywiście, że tak jest. Najgłówniejszym złem jest nasz z polski grzech. Bierze się do kierownictwa nie takich ludzi, którzy coś więcej rozumieją, ale którzy coś znaczą, a więc: ludzi z tytułami i przydomkami. Ci komendurują a drudzy pracują, ale że muszą w dodatku pracować według komendy, a samodzielnie mało się ruszać mogą, więc mało z tego wychodzi. Ale chociażby było inaczej, to wielkie pytanie, czy ten Związek postawiłby się tak, jak on stać powinien. Bo co? Bo ten Związek traktuje się u nas jak każdą inną oświatową organizację z tą jeno różnicą, że w innych takich organizacjach są regularne zebrania i są jakieś wykłady i odczyty, teatry, zabawy, a w Związku Obrony Kresów nawet tego nie widzimy.

Alle choćby ten związek robił więcej pod cświątowym względem, to nie wystarczy. Na proste gadanie o niebezpieczeństwie Niemców i żydów my takiego Związku nie potrzebujemy, bo masa polskich Towarzystw, jakie wszędzie mamy, lepiej nas zabezpiecza od niebezpieczeństwa od tego Związku. Taki Związek jeżeli ma mieć cel, powinien odrabiać praktyczną robotę. Tej praktycznej roboty byłoby bardzo dużo, gdybyśmy się tylko od Niemców chcieli nauczyć „die richtige Kleinarbeit“ (odpowiedniej dozy drobiazgowej roboty). Ale pod tym względem jesteśmy wygodni, a chociażbyśmy tę wygodę przelamali, to niema ludzi, którzyby potrafili kierować, jak należy.

Naszym zdaniem powinno się nasamprzód pracować oświatowo, a więc wydawać może i gazetę, ale ten organ powinien mieć jasno wytkniętą informacyjną robotę. Mężowie zaufania powinni donosić o najdrobniejszych potrzebach naszego życia społecznego i narodowego w gm. nach. Powinni starać się o osiedlanie czy to rzemieślników, czy doktorów, czy adwokatów. Powinni pilnować polskiego stanu posiadania a zarazem badać, gdzieby coś znowu można uzyskać dla dorobku narodowego.

Powinni dalej kontrolować życie narodowe i oświatowe. Pomagać do zakładania oświatowych organizacji, gdzie ich niema, organizować wykłady, przedstawienia teatralne, obchody narodowe, słowem „szerzyć narodowej oświaty kaganiec”. Coś w tym kierunku się już robiło, ale jakoś już teraz o tem nie słyhać. Powinno się dalej pomagać Towarzystwu Czytelników Ludowych w zbieraniu funduszy i w organizowaniu tych czytelników.

Powinno się dalej pracować w kierunku zgody i jedności po gminach, bo niema może drugiego społeczeństwa tak do waśni skorego jak nasze. Te

ważnie szkodzą strasznie zbiorowej pracy i osłabiają nasz rozmach we walce z obcem niebezpieczeństwem. Tak jesteśmy zajęci własnymi sprawami prywatnymi, że nie mamy poprostu czasu i energii na to, żeby dostrzegać najazd żydów na naszą dzielnicę.

Powinno się starać dalej, gdy zajdzie istotna potrzeba pomagać czynnie i funduszami przy zakładaniu przedsięwzięcia polskich, ażeby paraliżować szkodliwe wpływy obce, powinno się zapobiegać sprzedażom naszego dorobku narodowego w obce ręce i stawiać pod pręgierz sprzedawczyków. Powinno się zatem w tym celu zabiegać nawet o fundusze rządowe i prywatne. Związek powinien mieć nawet obronę prawną, ażeby swym członkom pomagać.

Jakie to wszystko piękne i szczytne zadania. Powie się — ludzi niema. Trudno, trzeba ich szukać, i wyrabiać sobie, bo majster, który tego nie potrafi, powinien rzemiosło na kołku zawiesić.

Zamiast tego daje się zarządom organizacji przywilej — jak się dowiedzieliśmy — informowania władz o stopniu polskości danych osobników. Związek ma zatem odgrywać rolę sędziego, kto jest Polakiem, a kto pół-Polakiem, a kto Niemcem polskiego języka. To naszym zdaniem może jedynie odstraszyć ludzi od Związku, i trzymać się od niego jak najdalej. W ogóle zarządzaniu tego — o którym była mowa na ostatnim zebraniu miejscowego Związku Obrony Kresów Zachodnich — absolutnie pochwalic nie można, i kto wie, czy nie wchodzi się tu na bardzo pochyłą drogę. Jak bowiem łatwo wydać lekkomyślny sąd nad jednostką, która czy to w gniewie czy w uniesieniu, czy w innej jakiej okoliczności życiowej powie coś zawiłe.

Jeżeli to urzędnik straci chleb i nieraz niewie, za co. Jakże o to łatwo zwłaszcza w obec tego, że we wielu wypadkach na kierowniczych stanowiskach są ludzie z innych dzielnic, którzy ducha ludności naszej nie znają i którzy krótki tylko czas wśród nas przebywają, a zatem nawet bliższych sobie osób nie mają okazji poznać w tym terminie. Nie wiemy, czy władze ten przywilej nadały Związkowi Obrony Kresów Zachodnich, w każdym razie potwierdzono na zebraniu w Chojnicach, że władze polegają na wskazówkach zarządu w tym kierunku.

Wątpimy bardzo, czy Związek w tych warunkach ma przyszłość. Nie można się bowiem zgodzić z tem, ażeby instytucja narodowo obywatelska była pod bez pośrednim wpływem władz. Wówczas przestaje być organizacją niezależną i nie może spełniać swej misji z tą swobodą i wolnością słowa, jaka do jego rozwoju jest potrzebna.

Sprawy polityczne

na podstawie otrzymanych telegramów.

Kiedy zostanie zwołany nowy rajchstag?

„Vorwärts“ donosi, że rząd Rzeszy zamierza zwołać posiedzenie parlamentu niemieckiego nie później jak 20 maja. Jeszcze przedtem ministrowie obecni poskładają swe urzędy w ręce prezydenta Eberta, ale przez dłuższy jeszcze czas będą w urzędzie, ponieważ nikt jeszcze obecnie nie przewiduje, jaki rząd dojdzie do władzy.

Co piszą we Francji o następstwach wyborów do rajchstagu?

Gazety francuskie wyzyskują wybory niemieckie dla swych wyborów, które odbyły się w niedzielę. Piszą, że bynajmniej się nie zanosi na płacenie długów bo chociaż prawica niema w rajchstagu absolutnej większości, to jednakowoż wskutek wzmocnienia rogi jej urosły. Niema zatem najmniejszej rekojmii, że sprawozdanie rzechoznawców co do długów niemieckich zostanie wykonane całkowicie. Może być, że rajchstag zatwierdzi spłatę długów, ale z tem zatwierdzeniem będzie to samo, co ze zatwierdzeniem Traktatu wersalskiego. Podpisa, bo ich to nie nie kosztuje, ale też na papierze się skończy. Później zaczęła dłużyć po swojemu, że to zawiłe, że nie mają pieniędzy, że chcą najpierw z powrotem Ruhr, będzie więc to samo, co było dotychczas. Gazety nawołują zatem Francuzów, ażeby stali na straży i „przestrzegali” przy swych nadchodzących wyborach jak największej zgody i jedności, ażeby Poincare mógł się w parlamencie oprzeć na

wielkiem zgodnem stronnictwie, któreby w obec świata zdało świadectwo, że Francja stać będzie na straży Rena i niczego, co posiada obecnie, wydrzeć sobie nie pozwoli.

Taką oto naukę wysnuwają gazety francuskie z wyborów niemieckich.

Sprawy polskie

na podstawie otrzymanych telegramów.

Braterstwo Polski z Francją.

W Nancy w Lotaryngji odbyła się wspaniała uroczystość obchodu 3 Maja, zorganizowana przez osobny komitet miejski przy udziale licznych polskich robotniczych stowarzyszeń. Na uroczystość tę zjechał z Paryża poseł polski p. Chłapowski. Później odbyło się w kościele Notre Dame w kaplicy, w której spoczywa serce Marji Leszczyńskiej, uroczyste nabożeństwo. Delegacje, złożone z 40 polskich organizacji, złożyły na grobie Leszczyńskiego wieniec z brązu. Ks. Nitawski wygłosił stosowne kazanie, poczem poświęcony został sztandar imienia Stanisława Leszczyńskiego. Po nabożeństwie odbył się posiłek, w którym brał udział 2000 Polaków. Pochód ten złączył się z pochodem francuskim, który święcił w tym dniu wjazd króla Leszczyńskiego do Nancy, gdzie panował jako książę aż do swej śmierci. Ocie miasto było z tej okazji przybrane w narodowe chorągwie polskie, a na uczcie, która się odbyła wieczorem, wygłosił burmistrz stosowne przemówienie, na które poseł p. Chłapowski odpowiedział, że czuje się szczęśliwy, że w tem mieście może wznieść zdrowie na cześć prezydenta Francji. Wspominał dalej, że znakomity syn Francji Poincare pochodzi z Lotaryngji, której stolicą jest Nancy. Przemówienie swe zakończył poseł Chłapowski okrzykiem na cześć Nancy, Lotaryngji i Francji. Generał Dupont zastępował na uroczystości marszałka Focha.

Uroczystość ta świadczyła znowu o serdecznych więzach, które spleły ze sobą Polskę z Francją.

Sprawa paszportów.

W sejmowej komisji skarbowej rozpatrywano we wtorek sprawę opłaty paszportów zagranicznych. Wniosek o pobieranie 30 złotych polskich za wystawienie paszportu zagranicznego upadł, za to uchwalono dwie resolucje, z których jedna domaga się skasowania ulg paszportowych, druga żąda bezpłatnych paszportów dla osób, poszukujących pracy.

Pomoc państwowa na odbudowę.

Na wtorkowym posiedzeniu Senatu przyjęto ustawę, przyjętą przez Sejm, a domagającą się pomocy państwowej na odbudowanie zniszczonych i uszkodzonych budynków, zwłaszcza podczas wojny bolszewickiej. Dotychczasowe wydatki, wynoszące 88 milionów złotych, nie wystarczą na odbudowę. Ze sumy tej odbudowano pod koniec 1923 roku 887 660 budynków, to jest 53 procent, pozostaje zatem jeszcze do odbudowania 779.908 budynków.

Chciano znowu uwolnić bandytów Bągińskiego i Wieczorkiewicza.

„Przegląd Wieczorny“ otrzymał wiadomość o nowej próbie uwolnienia z więzienia byłych poruczników Bągińskiego i Wieczorkiewicza, którzy jak wiadomo za rozmaite zbrodnie przy pomocy bomb zostali skazani na rozstrzelanie. W ich celach znaleziono rzekomo nabite rewolwery, przy pomocy których mieli sobie torować drogę do ucieczki. Musiało widocznie coś ważnego zajść, ponieważ obu więźniów odsławiono pod silną strażą do Oytadeli. Donoszą dalej, że przy Wieczorkiewiczu odkryto istotnie rewolwer, drugi rewolwer zaś przy pewnym aresztancie, skazanym za bandytyzm, który miał stać z Bągińskim i Wieczorkiewiczem w bliskich stosunkach.

Śmierć obydwóch zbrodniarzy jest bliską, ponieważ najwyższy sąd wojskowy rozpatrywanie zażalenia odrzucił.

Kronika miejscowa.

Chojnice, dnia 12. maja 1924 r.

— **Pokwitowanie.** Z okazji poświęcenia sztandaru Związku Pracowników Poczty, Telegr. i Telef. kół miejscowego złożono na rzecz Czytelnicy Ludowych mkp. 29.716 000 i 14 Zł. Kwitując z odbioru powyższej

Kurs polskiej marki

z dnia 10 V. 1924.

Gdańsk:	1 dolar =	5,18 złotych
	100 złoty =	110,00 guld. g.
Warszawa:	1 dolar =	5,16-5,21 złotych
	1 gd. gulden =	0,91-0,92 złotych
Marki rentowe	=	1,23 złotych

kwoty, składam staropolskie „Bóg zapłać“ za tak hojny dar.

Prezes T. C. L.

(—) Grobowski, Inspektor Szkolny.

— **Odniesiono** mi, że rozlewa się wieść, jakoby ten złożył dar na rzecz „Schulvereinu“.

Zaden rozsądny obywatel chyba ani na chwile nie powątpiewał, że to jest bajką złośliwą.

Bylbym wdzięczny temu, który poda mi źródło tej wieści lub nazwisko osoby, która takową rozpowszechniła.

(—) Dr. Sobierajczyk.

— **Komitet wykonawczy Zjazdu Katolickiego w Tesewie** prosi, ażeby do dn. 13 maja podać do jego wiadomości osoby poszczególne oraz towarzystwa (z sztandarami lub bez sztandarów), które zamierzają wziąć udział w tymże zjeździe, który się odbędzie, jak wiadomo, 31 maja do 2 czerwca br. Zainteresowani z tutejszej parafii więc zechcą się spieszyć u mnie zgłosić wzgl. wykupić kartę legitymacyjną na zjazd w cenie 1.000.000 mk.

Ks. Makowski,
proboszcz.

— **Zaproszenie** p. Prezydenta Rzeczypospolitej do Chojnic. Na osobnym posiedzeniu Rady miejskiej postanowiono zaprosić p. Prezydenta Rzeczypospolitej do Chojnic zgodnie z wnioskiem magistratu i wybrano na delegata burmistrza p. dr. Sobierajczyka. Obszerniejsze sprawozdanie podamy jeszcszo.

— **Kradzież w kościele.** Jak nam donoszą, okradziono w niedzielę po południu skarbnicę kościelną w kościele farnym. Trzech obłąpków przytrzymał i odstawiono na policję. Blisze szczegóły podamy.

— **Co to człowiekowi wszystko zdarzyć się nie może.** Wieczorem ubiegłego czwartku wraca niejaki K., zamieszkały w ulicy Warszawskiej i zostaje mieszkanie wypróżnione. Dopytuje się tu i tam, gdzie meble i sprzęty się podziały i dowiaduje się że komornik sądowy wypróżnił mieszkanie, lecz nikt nie umiał mu powiedzieć, gdzie urządzenie domowe podziano. Następnego dnia biegnie na urząd mieszkaniowy, tenże nic nie wie i odsyła go do sądu. Na sądzie także nic niewiadomo, bo komornik nieobecny i wyjechał po za miasto.

— **Co to sobie Niemcy nasi nie opowiadają.** Będąc mimowolnym słuchaczem rozmowy paru Niemców w pewnej restauracji, dowiedziałem się, co nasi Niemcy tak sobie myślą o obecnych dziejach w „faterlandzie“. Wszyscy oni myślą „Deutschland muss wieder hoch kommen“. Z ostatnich wyborów wnioskują, że nastąpił stanowczy zwrot na prawo i oczekują wielkich rzeczy w najbliższej przyszłości. Opowiadają sobie różne tajemnicze rzeczy o wynalazkach niemieckich, jako że potrafią ścigać nieprzyjacielskie samoloty, zatrzymywać samoloty, pociągi, wozy elektryczne itd. Widać, że u Niemców nadzieja nie znikła.

— **Zuchwałość niemiecka.** Jaka zuchwałość panuje wśród niektórych tutejszych Niemców, świadcstwem tego niech będzie burzące zajście podczas uroczystości 3 Maja przed ratuszem. Oto gdy p. burmistrz Dr. Sobierajczyk wniósł okrzyk: Niech żyje Polska! z jednego z przyległych balkonów paść miały słowa: Aber nicht lange (ale nie długo). Słychać po mieście, że policja w tej sprawie prowadzi energiczne śledztwo i niezawodnie bliźniercom bezczelność ta na dobre nie wyjdzie.

— **Opodatkowanie piwa.** Do Sejmu wniesiono projekt o nowym opodatkowaniu piwa, który to podatek ma być jednolity dla całej Rzeczypospolitej. Wszelkie piwo, wyrabiane w kraju ma być opodatkowane z wyjątkiem tego, które pod kontrolą skarbu wywozi się zagranicę. Podatek pobierany będzie od hektolitru, a im więcej hektolitrow, tem wyższy będzie podatek. Za piwo słabe podatek będzie o połowę niższy.

— **Wybryki wyrostków.** Wieczorami spacerują się na drogach publicznych dzieci, obrzucające przy drzewa droczne nożami i podobnymi instrumentami. Należałoby tym szkólnikom unaozcznić namacalniejszą odpowiedzialność ich roboty, a równocześnie rodzice i szkoła mają tu wdzięczne pole do pracy.

— **W niedziela** rano po godz. 5 zbudzeni zostali mieszkańcy Chojnic przez głośnie jakąś muzykę. Widocznie wesole jakieś towarzystwo urządziło sobie wyścigowe majowe, budząc przyspieszonymi dźwiękami orkiestra Zakładu Poprawczego.

— **Czas ochrony dla bażantów.** Początek czasu ochrony dla cietrzewi, jarząbków i bażantów kogutów rozpoczyna się od 18 maja, tak że polowanie kończy się w sobotę 17 maja rb.

— **Ze związku maszynistów kolejowych.** Panowie Fiedler, Sulewski i Pawelczyk ze związku maszynistów kolejowych donoszą nam, że błędna jest wiadomość, podana w piśmie naszym z 6 bm., jakoby prezes Koła p. Schoen i p. Fiedler pracowali w jakimś specjalnym kierunku kulturalno oświatowym dla członków. O jakimś specjalnym kursie nie ma w razie mowy.

— **W sprawie wymiany znaczków pocztowych.** Generalna Dyrekcja Poczty i Telegrafów pozwoliła wymienić znaczki markowe na złotowe do końca maja br. Do maja przyjmowane będą ilości od 10 sztuk począwszy, a po 15. maja tylko do 10 sztuk wartości co najmniej grosza.

— **Mecz futbolowy,** który rozegrał się w niedzielę pomiędzy miejscowym „Sokołem“ a pierwszą drużyną gimnazjalnego kółka sportowego „Grom“ wypadł na korzyść „Sokoła“. Wynik był 3:1. W przyszłym numerze napiszemy obszerniej.

— **Izba karna.** Na posiedzeniu 7 maja br. zostali zasądzeni: Władysław Gęb suspendowany tymczasowo w urzędzie dla zarzuconych mu sprzeniewie-

rzeń kierownik Urzędu Skarbowego w Chojnicach za oszczerstwo na dwa i pół miesiąca więzienia, Helena Nikel z Witkowa o niedozwolony wywóz pieniędzy i jej współnik Eryk Sobauer z Obkaru na grzywnę po 90 milionów mk. Uwolnieni zostali od oskarżenia: Marjan Bloch starszy kancelista sądowy o lichwę mieszkaniową, Józef Wojcikiewicz kupiec z Tucholi, tak samo o lichwę mieszkaniową, Franciszek Senger z Nakła pow. Kartuszy o przemytnictwo. Resztę spraw odroczone, i to sprawę przeciw Annie Schwył z Ozerska o przemytnictwo, przeciw Janowi Banachowi z Przyjaźni o oszustwo, przeciw Henrykowi Hermannowi kupcowi z Chojnic o zniewagę urzędnika itd.

— **Targ tygodniowy** ze soboty dnia 10 maja był dosyć dobrze obsesany. Ceny się niezmieniły, za towary rynkowe płacono następujące ceny: Drzewo pniałki 17—21 milj. mk., kartofle ctr. 6 milj. mk., siano ctr. 8—10 milj. mk., słoma ctr. 4 milj. mk., prosięta 30—32 milj. mk., węgorki 3 milj. mk., okonie 900 tys. mk., szczupaki 2 milj. mk., masło 2,6—2,8 milj. mk., jaja za mendel 1,3—1,5 milj. mk., wieprzowina 1,3 milj. mk., wołowina 1,2 milj. mk., cielęcina 900 tys. mk., świeża okrasa 1,6 milj. mk., siekanka 1,6 milj. mk. krwawa wąrobiana kiszka 1,5 milj. mk., mięsna kiszka 2 milj. mk., tój 2 milj. mk., sałata 500 000 mk., rzodkiewka 250.000 mk. marchew 300.000 mk. cebula 1 milj. mk., kury 5 milj. mk., stynki 3 fanti 1 milion marek.

— **Teatr Metropol.** Olbrzymi dramat dedektywny przedstawia teatr dziś. W głównych rolach słynny Maks Landa i rosjanka Manja Ozaczewna.

Kronika prowincjonalna.

— **Swornegacie**, pow. Chojnice. Na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Administracyjnej ustanowiono jarmarki w gminie Swornegacie pow. Chojnice, stacja Męcikał i Brusy. Pierwszy jarmark na bydło, konie i kramny odbędzie się dnia 20 maja br.

Ks. Prymas przyjedzie do Tczewa!

Na Pierwszy Zjazd Katolicki Pomorza odbył się mający w Tesewie w dniach 31 maja oraz 1 go i 2 go czerwca rb. przybędą: Przewodniczący diecezji chełmińskiej, Prymas Polaki, Arcybiskup gnieźnieński, poznański ks. Kardynał dr. Dalbor z Poznania, ks. Arcybiskup Ropp z Warszawy, apostołski administrator Śląska ks. dr. Hlond z Katowic, przedstawiciele Kapituły metropolitalnej poznańskiej ks. infułat i senator Adamski oraz ks. ctejał Meyssner, przedstawiciele Kapituły gnieźnieńskiej ks. infułat i prałat Laubitzi, i także Nuncjusz Apostolski ks. Lauri z Warszawy.

Ks. Kardynał Dalbor będzie w Tesewie przez całe trzy dni.

— **Nowacerkiel**, pow. chojnicki. Dnia 3 maja obchodzili tutejsza cała parafia po raz pierwszy w uroczysty sposób obchód 3 Maja. Na solenne nabożeństwo stawili się szkoły całej parafii wraz z pp. nauczycielami. Kościół był po brzegi zapełniony. Po nabożeństwie odbył się pochód przez wieś i stanął przed kościołem, gdzie tutejszy ks. Proboszcz wskazał na ważność dnia dzisiejszego, wznosząc okrzyk na cześć Rzeczypospolitej. Po południu bawiła się młodzież szkolna na sali p. Gierszewskiego. Zaś wieczorem odbyło się przedstawienie, przeplatane deklamacjami, narodowymi pieśniami i teatrykiem: „Trzeci Maj“. Wykład o konstytucji 3 Maja wygłosił p. nauczyciel Michałowski. Na koniec podziękował nasz szcigodny ks. Proboszcz wszystkim, którzy się przyczynili do oświetlenia tego dnia. Obszerne sala p. Gierszewskiego była tak przepelniona, że trzeba było gości rozmieścić na obu tutejszych salach u p. Gierszewskiego i p. Wity.

Dzień ten pierwszego uroczystego obchodu 3 Maja pozostanie w milej pamięci wszystkim uczestnikom.

Jeden z uczestników.

— **Sypniewo.** Nasza nadgraniczna wioska miała także 3 Maja obchód, który wypadł bardzo pięknie. A wydawało się niektórym, że u nas nie takiego nie da się zrobić, bo niema jednoci. Na takim święcie narodowym wszyscy jednak się połączyli. Zrana było nabożeństwo, po niem przy kościele utworzył się pochód. Szły dzieci, szkoły miejscowej i dwóch szkół siedlnich, szedł Związek Wojaków, Polskie Zjednoczenie Zawodowe, Towarzystwo Śpiewacze z Lubczy i Sypniewa, Tow. Młodzieży, Związek Obrony Kresów Zach. Towarzystwo tłumy ludu poza karnymi szeregi, idącymi miarowym krokiem w uroczystym skupieniu, powiewały poważnie sztandary, migotały barwne chorągiewki dzieci szkolnych, a kto nie mógł iść z pochodem ten stawał choć przed domem, żeby z bliska popatrzeć. Niektórzy nie mogli się wstrzymać od płaczu. Słyszało się wykrzyki podziwu: „Boże mój, Boże — czego się docekal! — i skąd się tyle narodu polskiego nabrało?!“ Przeszedłszy przez wieś pochód następnie się uszykował w czworoboku polowicza szkolnego, gdzie przemówił referent oświatowy, poczem po zwrocie „Boże, coś Polskę“ ruszyło się dalej na początkowe punkty zbornie, skąd zebrani rozeszli się do domów, unosząc ze sobą podniosłe wspomnienia dnia, w których odnawiamy pamięć owej Konstytucji, co miała wprowadzić odrodzenie całej Rzeczypospolitej.

Wspomnień dla praktyki warto, że narazie niektóre stowarzyszenia nie chciały wziąć udziału, bo nie mają sztandarów. Ale zaradono sobie w ten sposób, że na prostych drzewcach umocowano tablice z napisami, wszystko pięknie umajone i przybrane — i było bardzo dobrze.

— **Sępólno.** Przy naczelnym udziale Starostwa miasto nasze zawniasu się umajło i przyozdobiło, w czem pierwsze miejsce zabrały gmachy urzędowe. Honory dnia robiło Tow. Czytelnia Lud. pod przewodem p. Suchomsiego, mistrza górnarskiego, który wsklepie, swym ma księżnicę od początku jej zselozenia. Było nabożeństwo, wspaniały pochód — obchody szkolne, a na zakończenie wieczornica z pięknym doбором staraniem wykonaną.

Pracowity dzień miała instruktorka-prelegentka powiatowa, która rano miała wykład w szkole, wieczorem na wieczornicy w Sępólnie a potem ruszyła kołmi do Więcborka, aby tam o 1/22 w nocy przemawiać na przedstawieniu sztuki „Kościusko pod Racławicami“.

— **Lubcza** powiatu Sępoleńskiego. Na obchód 3-go Maja rozpoczęliśmy w wspólnym pochodzie parafialnym w Sypniewie, a po rozwiązaniu jęgc, z muzyką na czele, wróciliśmy w szyku — Związek Wojaków, Tow. Śpiewacze, szkoła — do Lubczy, gdzie miał się odbyć ciąg dalszy — poświęcenie sztandaru wojaków i zabawa. Deszcz zaczął padać, więc kończyliśmy na salce. Było przemówienie sołtysa, który wspominał o czasach minionych, zakończył życzeniem, żeby jak dawniej s koty dawały zakutych Niemców, tak teraz by nie tylko oświecały, ale i wychowały dobrych, silnych, twardych Polaków. Potem śpiewały i deklamowały dzieci szkolne, a nawijając do poświęcenia sztandaru związkowego, na zakończenie zabrał głos referent oświatowy, zaznaczając, że chociaż w życiu codziennym idziemy z osobna, każdy przy swem zajęciu pracy zawodowej a także w różnych stowarzyszeniach — a nawet różnych partiach — ale nie przestanie nas łączyć jeden sztandar miłości ojczyzny, co jest celem wszystkich prac i zabiegów naszych, a kiedy tak zaw sze będzie, to tworzyć będziemy siłę obronną, przy której nie straszny nam będzie żaden wróg — bo z nami będzie Bóg!

— **Lutowo.** I w naszej małej miejscowości obchodziliśmy uroczystości 133 rocznicę nadania konstytucji 3 Maja. Nabożeństwo z kazaniem odpowiedniem odprawił ks. Proboszcz Bruski, poczem odśpiewano Te Deum i hymn narodowy. Dzieci udały się do szkół swych na skromny obchód szkolny. Zalecałoby się, ażeby szkoły miejskie, w tak zniemczonym powiecie granicznym, jakim jest sępoleński, i na zewnątrz tego rodzaju uroczystości narodowe urządziły tak, jak to uczynił p. nauczyciel Glas ze sąsiedniej wioski granicznej Lutówko, gdzie przez wioskę maszerowano z chorągiewkami, śpiewami narodowymi, budząc ducha w sercach młodych i przypominając wszystkim, że nadzedł dzień chwały polskiej.

Po południu o 6. godzinie odbyło się w szkole w Lutowie z ramienia Towarzystwa Czytelnia Ludowych uroczyste zebranie, na którym ks. Proboszcz Bruski przedstawił stan historyczny w Polsce przed uchwaleniem konstytucji 3 Maja i ważność tejże dla ludu wiejskiego, mieszczaństwa itd. Wójt p. Domek w pięknie opracowanym odczytzie oświetlił treść konstytucji i wniósł toast na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, poczem odśpiewano „Rotę“. Sołtys Masiak oświecił nieco cele Towarzystwa Czytelnia Ludowych, zalecając jako bibliotekarza miejscowy korzystanie z biblioteki tegoż, by oświata ludu postępowała naprzód ku chwale ojczyzny. Ubolewać należy, że z tak pouczającego zebrania w ospałości swej i z braku poczucia narodowego nie skorzystali starsi. Nielicznie stawili się dziewczęta gromadzące widocznie siły na tańcówkę następnego dnia. Najliczniej stawiała się młodzież męska dorastająca, zorganizowana od niedawna w Towarzystwie parafialnem pod wezwaniem św. Stanisława Kostki. Cześć jej zato, że pojmuje obowiązki obywatela-Polaka.

— **Chełmno.** Przed lazy spał się kościół katolicki w Czysem Organista chciał wówczas wykurzyć znajdującego się we wieży kościelnej rój pszczoł, przyczem starodawna budowla ta ugorzała. W ubiegłym roku podjęto na nowo budowę i dotąd wykonano nowy kościół na grubo. Przyczynili się do tego także okoliczni ewangelicy przez dostarczenie furmanek dla zwózki materiałów budowlanych, datki pieniężne itd., za co im katolicka gmina kościelna publicznie w prasie swoją wdzięczność wyraziła.

— **Sucha**, powiat świecki. (Przebieg uroczystości 3 maja.) Tutejsze Towarzystwo Powstańców i Wojaków obchodziło uroczystości rocznicę konstytucji 3 Maja. Miał się odbyć obchód oraz wyścigi w bieganii, jak i wyścigi kolarskie, które jednakowoż wskutek niepogody odpadły. Natomiast urządziło to Towarzystwo przy pomocy młodzieży z Koronowa, która nam odstąpiła także kostjumów, oraz przystroić pięknie scenę, przedstawienie amatorskie w niedzielę 4. maja, które rozpoczęło się o 7 godz wieczorem. Odegrano piękną sztukę „Gwiazda Syberji“, dramat w 4 aktach. Udział publiczności stąd i z okolicy był bardzo liczny, chociaż pogoda nadto nie sprzyjała. Amatorzy wywiązali się ze swych ról bardzo dobrze, za co wyraża im się niniejszem podziękowanie. Po przedstawieniu pan przewodniczący podziękował staropolskiem „Bóg zapłać“ wszystkim gościom za liczny udział. Później odbyły się tańce. Bawiono się zgodnie i wspólnie aż do rana. Oby wszyscy mężczyźni, którzy się do tego Towarzystwa nie zapisali; jeszcze, przystąpili do niego, ażeby wspólnie pracowali dla dobra naszej ojczyzny. Szkoda tylko, że pogoda nam nie dopisała, tak iż obchód i wyścigi odbyć się nie mogły.

Jania Góra, powiat świecki. (Uroczystość 3 Maja) Ku uczczeniu rocznicy konstytucji 3 Maja obchodzono i u nas ten dzień jak najuroczystej. Otóż Towarzystwo Powstańców i Wojaków urządziło przy lichej pogodzie, która się później poprawiła pochód w miejscu z muzyką na czele, który się udał doskonale. Po pochodzie wygłosił przewodniczący odpowiednio na dzień przemówienie. Później odbyła się na sali zabawa taneczna, w której udział publiczności miejscowej i okolicznej był bardzo liczny. Bawiono się zgodnie aż do rana. Zaznaczyć należy, że był to pierwszy tego rodzaju obchód, który się udał bardzo dobrze. Prosi się równocześnie, ażeby wszyscy, których w tem Towarzystwie jeszcze niema, przystąpili do niego jako członkowie tak, by nikogo w niem nie brakowało, gdy nam Pan Bóg dozwoli doczekać ponownego 3 Maja.

Swiekatowo, pow. świecki. Jak wszędzie tak i w naszej wiosce obchodzono dzień 3 Maja bardzo uroczystie. W tym oto dniu urządziło miejscowe Towarzystwo Powstańców i Wojaków przedstawienie amatorskie, które wypadło bardzo dobrze, poczem odbyła się zabawa taneczna. Udział publiczności był pomimo lichej pogody bardzo liczny. Bawiono się wspólnie i ochoczo aż do rana. Zaznaczyć należy, że tutejsze Towarzystwo rozwija się należycie.

Serock, pow. świecki. Zamierzaliśmy i w naszej miejscowości obchodzić uroczystości dzień 3 Maja, ale niestety powietrze nie dopisało tak, iż nie mogliśmy wszystkiego tego dokonać co zamierzaliśmy.

Bruchniewo, pow. świecki. Z powodu braku pracy zwolnili tutejsze tartaki pokazań liczbę robotników na szas przejściowy.

Z dalszych stron.

Kalisz. (Nowe świętokradztwo). W Kaliszu w domu OO. Franciszkanów skradziono wota: białą broszkę z drogiemi kamieniami, 33 srebrne serca, 8 srebrnych nóg, 1 srebrną rękę, 4 tabliczki z napisem i 1 złoty łańcuch i takiż krzyż, 1 złoty brelok, wysadzany koralami i 1 złotą bransoletkę. Złodzieje nie wykryci.

Wieliczka. (Żywcem zakopan). W Siapniu w pod Wieliczką wykryto straszną zbrodnię 25 letni Alojzy Baron chcąc się pozbyć dziewczyny, z którą łączył go stosunek miłosny, gdyż chciał ożenić się z inną, wykopał 2 metrowy grób i pod pozorem towarzyszenia jej do miasta, wywabił z domu, wtrącił do grobu i uderzył kołm po głowie. Podczas zasypywania ziemią dziewczyna odzyskała przytomność i usiadła w grobie, wtedy zbrodniarz bił ją znowu po głowie i żywą jeszcze zakopał, pilnując do rana, aby się nie wydobyła z dołu. Zbrodnia wykryła się i potwora umieszczono w więzieniu w Wieliczce.

Berlin (Zgon biskupa starokatolickiego) W Berlinie zmarł w tych dniach biskup starokatolicki dr. Herzog, przeżywszy 83 lat. Był on poprzednio kapłanem katolickim (wyświęcony w r. 1867); gdy po ogłoszeniu dogmatu o nieomyślności Papieża w rzeczach wiary i obyczajów utworzyła się sekta t. zw. starokatolików ks. Herzog odpadł od wiary i zajął w tej sekcji stanowisko przewodniczące, nazywając się biskupem. Gdy sekciarze stworzyli w Szwarzburgu na wydziale teologicznym uniwersytetu w Berlinie swój wydział teologii sekciarskiej, nieboszczyk wykladał tam przez szereg lat swoją teologię, którą stanowiły głównie napaści na Kościół katolicki.

Nadzieje sekciarzy pozostania dla swego odstępstwa licznych katolików, nie spełniły się, nie poogła też opieka przemożna rządu pruskiego. Starokatolicyzm nie ma dziś już żadnego znaczenia, a niedługo zniknie zupełnie z powierzchni, pomimo, że zostało mu jeszcze kilka kościołów zabranych katolikom, głównie w Szwarzburgu np. w Zurychu, ale i gdzieindziej. Ów „biskup“ Herzog zeszedł ze świata prawie już zupełnie zapomniany.

Ostatnie telegramy

Wyrok chojański przeciw

„Deutschensbundowi“ zniesiony

na piątkowym posiedzeniu Najwyższego Sądu Apelacyjnego pod przewodnictwem zastępcy prezydenta Senatu p. Leżańskiego. Po odczytaniu uzasadnienia rewizji prokuratora Burka z jednej i adwokatów Behnkego i Brickena z drugiej strony zażądał adwokat dr. Chmurski w godzinę uzasadnienia skasowania wyroku. Tego samego domagał się poseł adwokat Liebermann, który jak głosi „Deutsche Rundschau“ stanął na tem stanowisku, jakoby wyrok sprzeciwiał się równouprawnieniu mniejszości.

Obrady trwały od 10 godz. do 3,30 po południu. Zawyroковано przekazać ponownie rozprawy przed sądem okręgowym w Toruniu, który jak głosi niemieckie pismo w uzasadnieniu warszawskiego wyroku ma wytknięte wskazówki.

Rewizja prokuratora została cofnięta, tak, że wyrok dla uwolnionych staje się prawomocnym.

Zjazd wojewodów.

W piątek rozpoczęły się narady zjazdu wojewodów lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego. Uczestniczyli ministrowie Hübner i Miklaszewski. Chodziło o uporządkowanie wymagań mniejszości ukraińskiej w szkolnictwie. Wybrano osiemny komitet, do którego wejść przedstawiciele 5 stronnactw.

Powszechne głosowanie w sprawie długów?

Zarząd niemieckich stronnictw socjalistycznych powziął w piątek uchwałę, ażeby stawić wniosek o plebiscyt nad tem, czy naród niemiecki chce płacić długi, albo ich płacić nie chce?

Waloryzacja zobowiązań przedwojennych.

Rada ministrów uchwaliła w piątek waloryzację zobowiązań przedwojennych. Ogromnie ważna to wiadomość, bo chodzi tu pewnie głównie o najrozmaitsze hipoteki.

Cheć popsuć Poincaremu wybory.

W Londynie spadł frank w czwartek. Płacono za funt szterlinga, rano 66,93, a wieczorem już 71,20 franków. Jest to polityczna robota żydowsko-socjalistyczna międzynarodówki, ażeby narobić we Francji popłochu na kilka dni przed wyborami i sparaliżować Poincaremu zwycięstwo.

Clągnięcie II klasy 9 Polskiej Loterii Państwowej

odbędzie się w poniedziałek i wtorek 12. i 13 maja w Warszawie.

Pożyczka daleko w polu.

Amerykański bankier Morgan oświadczył, że sprawa z 800 milionową pożyczką dla Niemiec jest niepewna i on nie może nic powiedzieć, czy Niemcy coś dostaną albo nie. Najbardziej musi rząd amerykański apatrywanie wypowiedzieć.

Hanowerczycy chcą się odłączyć od Prus.

18 maja odbędzie się plebiscyt czyli głosowanie narodowe nad tem, czy prowincja hanowerska, złożona z okęgów Hanoweru, Hildesheim, Lüneburg, Stade, Osnabrück ma się odłączyć od Prus, czy nie. Na to potrzeba, jak donoszą niemieckie gazety pół miliona głosów. Przy obecnych wyborach do parlamentu zyskali Hanowerczycy 308 tys. głosów, wybierając 5 posłów. Hanowerczycy ogłaszają, że za przykładem Hanoweru pójdą kraje Bremena, Oldenburg, Brunświk, Lippe-Schaumburg i Lippe Detmold.

Ostatni bilans Państwowej Kasy Krajowej.

Państwowa Kasa Krajowa, która wskutek powstania Banku Polskiego rozwija się, ogłosiła swój bilans po dzień 26 kwietnia, w którym to dniu zakończyła swoją działalność. Warto przypomnieć, że aktu rat 7 lat temu i to 27 kwietnia 1917 r. rozpoczęła swą działalność. Kredyty gospodarcze zostały z początkiem lutego, zwiększone ze 115 na 270 trylionów marek.

Wszystkich banknotów znajdowało się w obiegu na sumę 570⁰/₁₀ trylionów, z czego na płacenie długów i pensyj było potrzeba 291⁷/₁₀ trylionów.

Za kilka dni ukaze się bilans Banku Polskiego za pierwsze 10 dni Maja.

W obronie granic na Wschodzie.

Ażeby lepiej strzedz granic na wschodzie przed bandami bolszewickimi postanowiono wzmocnić ilość straży policyjnych o 15 z połączeniami telefonicznymi, powycinać lesy, ażeby ukrycia nie dawały napastnikom, nie dopuszczać do obsiewania pól zbożem itd. Na Wołyniu przyaresztowano 100 osób, którym udowodniono ulżę i z bandytami.

Koniec rewolucji na Kubie.

Ruch rewolucyjny na wyspie Kubie jest jak donoszą, całkowicie zgnieciony. Przywódcy rewolucji poddali się.

Nowy rekord nadpowietrzny.

Francuski lotnik Bessoutrot wzniósł się z obciążeniem samolotu na 2000 kg. a więc na 40 centnarów na wysokość 4800 metrów.

Książę Bülow na widowni.

Znany sługa cesarza Wilhelma kanclerz Bülow, przebywający w Rzymie, marzy o objęciu stanowiska prezydenta Rzeszy niemieckiej.

W zagłębiu Ruhry coraz gorzej.

Strajk rozszerza się, bo wskutek braku węgla muszą fabrykanci piece wygaszać, tak że stoi cały przemysł.

Katedra katolicka w Rydze.

Dała 4 go maja rb. odbyła się w Rydze uroczystość poświęcenia katedry katolickiej św. Jakóba, która od czasów reformacji była w posiadaniu protestantów. Obecnie delegat papieski, mgr. Cechini, w towarzystwie ks. Arcybiskupa Roppa, Biskupa wileńskiego, ks. Matulewicza i Arcybiskupa ryskiego, ks. Spryngowicza, dokonał uroczystości poświęcenia katedry. W nowopoświęconej katedrze wyświęcony został na Biskupa Sufragana ryskiego ks. Pralat Rantzan.

Ks. Arcybiskup Cieplak u Ojca św.

Ojciec św. przyjmował ks. Arcybiskupa Cieplaka niezwykle serdecznie. Ojciec św. wziął Arcyopasterza w ramiona, zanim ten ostatni zdołał przyklęknąć. Papież ofiarował ks. Arcybiskupowi pobyt we wili papieskiej Castel Gandolfo pod Rzymem.

20 maja

mają się spotkać ze sobą Macdonald i Poincare. Spotkanie ma nastąpić w Cheguers w Anglii. Takie przynajmniej przedłożenie zrobił Macdonald Poincaremu.

Krwawe rządy

4 byłych oficerów z armji Denikina i Wrangla skazano w Moskwie na śmierć za rzekomą ktrewoleucję.

Rozbudowa portu w Gdyni.

Prezes ministrów przyjmował w piątek grupę przedsiębiorców w sprawie rozbudowy portu w Gdyni. **Prezydent republiki francuskiej w Polsce.**

Prezydent republiki francuskiej Millerand przybywa w lipcu z wizytą do Polski. W tej sprawie odbywają się wzajemne porozumienia z Warszawą. **Uroczystość narodowego święta francuskiego.**

W niedzielę odbyło się w katedrze lwowskiej uroczyste nabożeństwo z powodu święta francuskiego Dziewicy Orleańskiej.

Spotkanie Poincarego z Macdonaldem.

Spotkanie Macdonalda z Poincarem ma nastąpić około 20 maja w mieście francuskim Boulogne, głównie w tym celu, ażeby Niemcy widzieli, że Anglja z Francją jest zgodna co do długów niemieckich.

Król w Lidze Narodów.

Królewska para rumuńska zwiedziła w Genewie Ligę Narodów, międzynarodowe biuro pracy, poczem odjechała do Brukseli.

Rząd Macdonalda niepewny?

Rząd Macdonalda pogroził, że uważałby za brak zaufania dla siebie, gdyby 13 maja parlament angielski nie zgodził się na skasowanie cel zagranicznych.

Pośrednictwo w sporze.

Rząd niemiecki postanowił pośredniczyć w zatargu pracodawców z robotnikami w zagłębiu Ruhry, ale o skróceniu dnia roboczego słyszeć nie chce ze względu na dostawy dla Francji.

Znowu wojna w Marokko.

Z Melilli z Marokka donoszą, że wojska hiszpańskie przeszły do natarcia i szybko posuwają się naprzód.

Nieszczęście kolejowe.

W Belgji pod miejscowością Gandawa zderzyły się dwa pociągi. 16 osób odniosło rany.

Królewska para rumuńska w Brukseli.

W sobotę przybyła do Brukseli królewska para rumuńska. Na dworcu powitał ich król belgijski z małżonką.

Ruch w Towarzystwach.

Chojnice. Tow. Handlowców Chojnice. We wtorek dnia 13 go bm. o godz. 8-mej wieczorem odbędzie się zebrane plenarne, na które się wszystkich Handlowców zaprasza.

Zarząd.

Chojnice. Klub żeglarski Chojnice. We wtorek, dnia 13 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się Dworcowa 10 teoretyczny kurs żaglowania. Przybycie jest dla wszystkich członków ćwiczących rzeczą honorową.

Zarząd.

Chojnice. Polski Związek Urzędników Celnych i Funkcj. Straży Celnej Ziem Zachodnich—Filja Chojnice. W poniedziałek, dnia 12 maja odbędzie się zebranie miesięczne w lokalu p. Jażdżewskiego o godz. 17. Na porządku dziennym ważne sprawy. Przybycie delegatów kół pozamiejscowych konieczne. O liczny udział członków miejscowych uprasza

Zarząd.

Inwalidzi wojenni, którzy z powodu redukcji z urzędów zwolnieni zostali, mają się natychmiast u sekretarza ich Związku zgłosić.

Dział gospodarczy.

Targ na bydło.

Notowanie w Rzeźni Miejskiej w Poznaniu.

Poznań, dnia 9 maja 1924 r.

Spędzono: wołów 12, buhaji 34, krów 47, bydła 98, cieląt 151, świń 566, prosiąt 868, owiec 57, kóz —, jagniąt —.

Płacono za 100 kilo tywej wagi.

w złotych polskich

za bydło rogate	I. klasy	88—89
	II. klasy	72—74
	III. klasy	50—55
za cielęta	I. klasy	65—66
	II. klasy	58—60
	III. klasy	48—50
za owce	I. klasy	57—
	II. klasy	—
	III. klasy	—
za świnię	I. klasy	92—
	II. klasy	85—
	III. klasy	78—

za prosiątą za parę 6—8 tyg. 12—13

„ „ „ 9 tyg. 15—

Przebieg targu: Spokojny. Wszystko wyprzedane.

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Leon K. m.
Drukarni i nakładem Drukarni Dziennika Pomorskiego w Chojnicach.

Bilans za czas od 1. IV. 22 do 30. VI. 23r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
1. Gotówka w kasie	1 345 593	1. Wierzyciele	9 315 765,—
2. Nieruchomość	3 800 000	2. Banki	5 517 826,05
3. Ruchomości	1	3. Hipoteki	29 000,—
Dłużnicy	2 248 747	4. Fundusz rezerwowo	28 000,—
Towary	14 293 313	5. Kapitał udziałowy	1 192 000,—
		6. Czysty zysk do dy Zebrania	5 605 062,95
	21 687 654		21 687 654,— mk.

Przystąpiło 280 członków.
Na rok 1923 przechodzi 280 członków z 318 udziałami.
Ogólna suma odpowiedzialności wynosi 3 180 000 mk.
Chojnice, dnia 1. lutego 1924 r.

Konsum Urzędników Państw. i Komunalnych
Spółdzielnia Spożywców z odpow. ogr.
w Chojnicach.

Zarząd:

(—) Gała, Antoni Ulandowski,
Czarnecki, Noryskiewicz, Liberacki.

Przy każdej uroczystości

powinien się
znajdować znakomity
tytoń

Machorka żołnierska

Warta } tytonie fajkowe

Jobil }

I. B. }

Nestos } tytonie papierosowe

Mogul }

Triumf }

z krawalni **Józefa Bilskiego** w Poznaniu.

Niniejszem podaje się do wiadomości, że w gminie
Swornegacie

pow. Chojnice stacja Męclkał i Brusy
odbędzie się

dnia 20-go maja br.

pierwszy jarmark
na bydło, konie i kram.
Zarząd Gminy.

Węgiel górnośl. i koks

najlepszej jakości i we wszelkich gatunkach — także węgiel kowalski płukany i sortowany poleca wagonowo po najtańszych cenach kopalnianych i na dogodnych warunkach kredytowych —

J. Jankowski
Skład węgla i drzewa
TUCHOLA (Pomorze)

Szosa świecka. Telefon nr. 56.

Gospodarstwo

60 mórg na korzystnych warunkach z dobrze zaopatrzonym inwentarzem pod **Chojnicami**, od zaraz do sprzedania.

Zgłoszenie przyjmuje
„BAZAR” Tow. Handl.
Chojnice.

2 dzielne ekspedjentki

do składu białawo i towarów krótkich **poszukuje** od 1. 6. lub później. Oferty z odpisem świadectw, fotografii wraz z podaniem pensji proszę skierować
W. Mulczyński, Starogard.

Karty do gry

do nabycia

w księgarni
Dzien. Pomorsk.

Od wtorek dn. 13. 5.
o 12-tej godzinie
sprzedaż

Wółowiny

Rzeźnia.

GOTOWE

Spodnie sportowe Bresches z mamszestru, cord i sukna wojskowego w najlepszym gatunku własna konfekcja miarowa dobry krój poleca po niskich cenach we wszelkich wielkościach

Dom sportowych mód
Oton Weiland
Dworcowa 10

Na rzecz niemieckiego stowarzyszenia szkół

W środę 14. 5. 1924 r.
na sali p. Engla o godz. 7. wiecz.

przedstawienie
Troje bliźniąt
krótkowila w III aktach.

Po przedstawieniu **TANIEC.**
Kawa, ciastka i zimny bufet na sali.

Geny miejsc: 1. 3 000 000 II. 2 000 000
do stania 10 000 mk.

Bilety poprzednio można nabyć u
p. Greinerta, Gdanska.

Rozmach wejdzie

w Pańskie przedsiębiorstwo przy „używanii”

odpowiednich olejów. Polecam:

oliwy cylindrowe
oliwy maszynowe
oliwy do samochodów
łuszczące do części maszynowych
rozpedowe pasy z włosa wielbłądz.
skórzane pasy rozpedowe
pasy do maszyn
opakowan a.

Rich. Gehrke
centrala automobil, Chojnice

Tel. 108

DRUKI

wszelkiego rodzaju wykonuje szybko, gustownie i po cenach umiarkowanych :: :: :: ::

Drukarnia „Dziennika Pomorskiego”
CHOJNICE, ulica Człuchowska nr. 13.

Co wtorek, środę, piątek i sobotę
odjeżdża omnibus

pp. Waldacha i Kurkowskiego
z Lipnic o godz. 5 rano a przybywa do Chojnic o godz. 10. przed poł. Z Chojnic od oberży pana Fr. Węsierskiego ul. Batorego odjeżdża o 4-tej po poł. i jest w Lipnicy o godz. 9. wieczorem

Szczeniaki myśliwskie

dobrej rasy do sprzedania za sztukę 10 zł.

Stodowski
Kłodawa.

Dziewczyna
która gotować umie od zaraz potrzebna.

Dworcowa 58 I. p.

Poszukuję od 1. czerwca
sadownika
do objęcia ogrodu.

Zgłoszenia
Cisewie, poczta Karsin.
Dr. Molicki.

Poszukuję rzetelną pracownicą
dziewczyne
do kuchni.

Szulcowa
Dworcowa 9.

Teatr Świetlny
METROPOL

Od poniedziałku do środy

dramat dedektywny

Główne role Maks Landa i Manja Czarzewna.

Zostałem mianowany notariuszem

Nowe, dnia 9 maja 1924 r.

Dr. Jezierski
advokat i notariusz.

Swornegacie.

Niniejszem daję do wiadomości, że na mojem polu wysłałem truciznę.
Murawski.

Wapno

rozgrzewa ziemię, wpływa na roślinność, poprawia oraz podnosi jakość i ilość ziarna, wydaje mocną i długą sianę.

Wapno

wzbogaca ojców i synów.

Wapno

dostarczamy natychmiast w każdej ilości.

Braclia Schlieper

Hurtownia materiałów budowlanych
Bydgoszcz Tel. 361

Zamówienia

na obrobienie roli i stawienie furmanki każdego rodzaju przyjmuje w taniej cenie
Wirkus, furmanstwo
Młyńska 20.

Nadeszła!

sól kuchenna i bydl.

Dom wysyłkowy Merkur

Podróżujący

na powiat i okolice poszukuje zastępstwo Branża obojętna.
Zgłoszenia pod **M. J.** do Dziennika Pomorskiego.